

Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie

*Program nauczania języka polskiego
poza granicami Polski*

*Początkowy etap nauczania języka
uczniów w wieku 10 - 12 lat*

*Materiał wypracowany na zajęciach kursu metodycznego dla
nauczycieli polonijnych*

Efektywne metody nauczania języka polskiego

Lublin, 23 lipca – 5 sierpnia 2006

Wydawnictwo: Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie,
20-078 Lublin, ul. 3 Maja 18/5A tel. (81) 5323813,
e-mail: info@pcn.lublin.pl
www.pcn.lublin.pl

*Materiały wypracowane na zajęciach kursu metodycznego dla nauczycieli uczących
języka polskiego poza granicami Polski.*

Nazwa kursu:

Efektywne metody nauczania języka polskiego;

Lublin, 23.07. – 5.08. 2006 r.

Wstęp

Program nauczania języka polskiego poza granicami Polski opracowany został, w części leksykalnej, na zajęciach kursu metodycznego *Efektywne metody nauczania języka polskiego*, a w części gramatycznej na zajęciach *Kursu metodycznego dla nauczycieli przygotowujących się do nauczania języka polskiego cudzoziemców podlegających obowiązkowi szkolnemu*. Przeznaczony jest do nauczania języka polskiego poza granicami kraju oraz do nauczania polskiego dzieci cudzoziemców przebywających w Polsce.

Opracowaniem wypełniamy istniejącą na rynku lukę i odpowiadamy na potrzeby zgłaszane przez nauczycieli polonijnych. Ze względu na różnorodne warunki pracy i oczekiwania oświatowych środowisk polonijnych, program ma charakter inwentarza, obejmującego: cele ogólne kształcenia, wymagania programowe, hasła programowe i tematykę wiodącą, słownik oraz zakres treści gramatycznych.

Do programu dołączono przykładowe materiały dydaktyczne, wypracowane przez uczestników szkoleń w oparciu o niniejszy program.

Zespół prowadzących zajęcia

1. Warunki realizacji programu

Poziom zaawansowania	początkowy
Wiek uczniów	10 – 12 lat
Liczba godzin	150 godzin dydaktycznych

2. Cel ogólny

Nabywanie kompetencji językowej, umożliwiającej porozumiewanie się w języku polskim w podstawowym zakresie.

3. Wymagania ogólne

1. Odczytywanie najważniejszych treści oraz intencji zawartych w tekstach pisanych i w wypowiedziach mówionych, dotyczących tematów związanych z życiem codziennym, czasem wolnym, szkołą, wyrażonych w prosty sposób.
2. Formułowanie ustnych wypowiedzi z uwzględnieniem zasad wymowy oraz intonacji, pozwalających na zrozumienie intencji i treści wypowiedzi.
3. Formułowanie pisemnych wypowiedzi z uwzględnieniem poznanych form gramatycznych.
4. Posługiwanie się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka polskiego w typowych sytuacjach komunikacyjnych, z uwzględnieniem konwencji socjokulturowych charakterystycznych dla języka polskiego.

4. Wymagania szczegółowe

4.1 Rozumienie ze słuchu

- 1.1. Rozumienie ogólnego sensu słuchanej wypowiedzi.
- 1.2. Rozumienie prostych wypowiedzi w codziennych sytuacjach komunikacyjnych.
- 1.3. Rozumienie intencji prostych wypowiedzi: pytanie, polecenie, prośba.
- 1.4. Domyślanie się znaczenia nieznanymi słów, występujących w wypowiedzi na znany temat.
- 1.5. Rozumienie informacji zawartych w prostych tekstach użytkowych, takich jak: e-mail, instrukcja, list, ogłoszenie, pozdrowienia, sms, zaproszenie, życzenia.

4.2 Rozumienie tekstów pisanych - czytanie

- 1.1. Rozumienie ogólnego sensu prostych, krótkich tekstów dla dzieci i młodzieży.
- 1.2. Rozumienie informacji zawartych w prostych tekstach użytkowych, takich jak: jadłospis, ogłoszenie, list, e-mail, sms, instrukcja, zaproszenie, zaproszenie.
- 1.3. Domyślanie się znaczenia nieznanymi słów, występujących w tekście na znany temat.
- 1.4. Rozumienie informacji zawartych w prostych wypowiedziach pisemnych, takich jak: opowiadanie i dialog.
- 1.5. Korzystanie ze słownika dwujęzycznego.

4.3 Mówienie

- 1.1. Porozumiewanie się w prostych: oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach komunikacyjnych; z wykorzystaniem poznanych form grzecznościowych.
- 1.2. Zdobywanie i udzielanie informacji w prostych sytuacjach komunikacyjnych; rozpoczynanie, prowadzenie, kończenie rozmowy.
- 1.3. Formułowanie prostych wypowiedzi odnoszących się do teraźniejszości, przeszłości i przyszłości w znanych sobie kontekstach sytuacyjnych.

- 1.4. Formułowanie prostych wypowiedzi odnoszących się do relacji przestrzennych.
- 1.5. Formułowanie krótkich wypowiedzi o sobie, rodzinie, najbliższym otoczeniu, kraju zamieszkania i Polsce.
- 1.6. Wymawianie poznanych słów w sposób zrozumiały dla odbiorcy.

4.4 Pisanie

     Dostrzeganie różnic między fonetyczną a graficzną formą wyrazu.

    Zapisywanie poznanych wyrazów i krótkich wypowiedzeń.

    Redagowanie kilkudzaniowego opisu, opowiadania.

    Redagowanie krótkich tekstów użytkowych, takich jak: e-mail, instrukcja, list, ogłoszenie, pozdrowienia, sms, zaproszenie, życzenia.

5. Hasła programowe i tematyka wiodąca

1. Ja i moi bliscy

- 1.1. Oto ja
- 1.2. Członkowie rodziny
- 1.3. Przyjaciółka, przyjaciel

2. Moje najbliższe otoczenie

- 5.2.1. Mój pokój
- 5.2.2. Mój dom
- 5.2.3. Moje miasto

3. Moja szkoła

- 5.3.1. W klasie
- 5.3.2. Przedmioty nauki
- 5.3.3. Koleżanki i koledzy

4. Ludzie wokół nas

- 5.4.1. Dane osobowe
- 5.4.2. Wygląd
- 5.4.3. Ubranie
- 5.4.4. Cechy charakteru
- 5.4.5. Praca

5. Życie codzienne

- 5.5.1. Codzienne czynności
- 5.5.2. Obowiązki
- 5.5.3. Posiłki
- 5.5.4. Zakupy

5.5.5. Zdrowie i higiena

6. Czas wolny (z uwzględnieniem polskich elementów)

5.6.1. Zainteresowania

5.6.2. Kino

5.6.3. Teatr

5.6.4. Muzyka

5.6.5. Literatura

5.6.6. Sport

7. Środowisko, w którym żyjemy

5.7.1. W mieście

5.7.2. Na wsi

5.7.3. Pogoda

5.7.4. Przyroda wokół nas (rośliny i zwierzęta)

5.7.5. Moi ulubieńcy

8. Tradycje i święta polskie

5.8.1. Święta rodzinne

5.8.2. Boże Narodzenie

5.8.3. Wielkanoc

5.8.4. Święta narodowe

9. My i świat

5.9.1. Znani Polacy

5.9.2. Historia Polski

5.9.3. Inne kraje i narodowości

5.9.4. Podróże

6. Inwentarz gramatyczny

6.1. Uwagi metodyczne

Program zakłada funkcjonalne nauczanie gramatyki języka polskiego poza granicami Polski. W takim ujęciu gramatyka jest środkiem, a nie celem nauczania języka – nie wprowadza się nauki o języku. Nie uczy się też reguł. W oparciu o materiał tematyczny, ciekawe teksty i sytuacje komunikacyjne, bliskie zainteresowaniom i życiowym doświadczeniom dziecka z którymi może spotkać się na co dzień, kształci się w uczniach umiejętność stosowania poprawnych form gramatycznych w zakresie wskazanym w poniższym zapisie.

1. Kształcenie umiejętności gramatycznych w zakresie stosowania poprawnych form części mowy rozpoczynamy od wprowadzenia **rzeczownika**; kolejne imienne części mowy pojawiają się jako jego określenia.
2. **Części mowy** wprowadzamy w liczbie pojedynczej; w miarę potrzeb komunikacyjnych używając liczby mnogiej.
3. Dbamy o czytelny i jednoznaczny dobór materiału językowego (unikamy wyjątków).
4. Zgodnie z *Programem gramatyczno-syntaktycznym w nauczaniu języka polskiego jako obcego* Władysława Miodunki, wprowadzamy przypadki najczęściej używane w języku polskim (mianownik, dopełniacz, biernik, miejscownik).
5. Mimo iż narzędnik jest rzadko używanym przypadkiem, wprowadzamy go na początku nauki, ale tylko w konstrukcjach: *Moja mama jest lekarzem.*
Jestem uczniem.
6. **Przymiotniki** i **przysłówki** w stopniu wyższym i najwyższym wprowadzamy jako odrębne wyrazy;

7. **Czasowniki** wprowadzamy w aspekcie niedokonanym, w trybie oznajmującym;
8. Czasowniki dokonane, znajdujące się w słowniku, traktowane są jako odrębne słowa.
9. W miarę potrzeb wprowadzamy tryb rozkazujący.
10. **W zakresie składni** uwzględniamy: typy zdań – pojedyncze i złożone, złożone współrzędnie (ze spójnikiem *i*) i podrzędnie (z zaimkiem *który*, spójnikami: *bo*, *dlatego że*) oraz szyk w zdaniu pojedynczym.

6.2. Lista zagadnień gramatycznych

6.2.1. Części mowy i ich funkcja w zdaniu

Rzeczownik

- w liczbie pojedynczej: w mianowniku, bierniku, dopełniaczu, miejscowniku, narzędniku
- w liczbie mnogiej: w mianowniku; liczbę mnogą wprowadzamy w pojawiających się sytuacjach komunikacyjnych.

pełniący w zdaniu funkcję podmiotu, orzecznika i określenia

Przymiotnik

- w liczbie pojedynczej w mianowniku, dopełniaczu, bierniku, miejscowniku,
 - w liczbie mnogiej w mianowniku; liczbę mnogą wprowadzamy w pojawiających się sytuacjach komunikacyjnych.

pełniący w zdaniu funkcję orzecznika (w orzeczeniu imiennym), określenia.

Zaimek

- osobowy w liczbie pojedynczej i mnogiej w mianowniku, dopełniaczu, bierniku, miejscowniku
- dzierżawczy w liczbie pojedynczej i mnogiej, w mianowniku, dopełniaczu, bierniku, miejscowniku
- pytający, w mianowniku
- wskazujący w mianowniku, dopełniaczu, bierniku, miejscowniku

pełniący w zdaniu funkcję podmiotu, orzecznika, określenia.

Liczebnik

- główny: w mianowniku, bierniku,
- porządkowy: w mianowniku, dopełniaczu, bierniku, miejscownik

pełniący w zdaniu funkcję określenia.

- Liczebniki główne – w zakresie 1 – 20 oraz dziesiątki do 100.
- Liczebniki porządkowe w zakresie 1- 20.
- liczebnik ułamkowy **pół**

Czasownik

- w liczbie pojedynczej i mnogiej, odmieniany przez osoby,
 - w aspekcie niedokonanym,
 - w trybie orzekającym,
 - w czasie teraźniejszym, przeszłym i przyszłym złożonym,
 - w stronie czynnej i zwrotnej,
 - modalne trzeba, wolno, można,
- pełniący w zdaniu funkcję orzeczenia.*

Przysłówek

- w stopniu równym, wyższym, najwyższym
- pełniący w zdaniu funkcję określenia.*

6.2.2. Zdanie

Rodzaje zdań

Zdanie pojedyncze

- oznajmujące, pytające
 - zaczynające się partykułą *czy*
 - pytania o informację

Zdanie złożone

- oznajmujące, pytające,
 - złożone współrzędnie, połączone spójnikami: *i, a, ale, albo, lub, lecz, więc*
 - złożone podrzędnie, połączone zaimkiem *który*, spójnikami: *bo, ponieważ*

Części zdania

- podmiot

- orzeczenie czasownikowe i imienne
- określenia podmiotu i orzeczenia

Szyk w zdaniu pojedynczym

7. Inwentarz słownikowy

7.1. Uwagi

1. Odmienne części mowy występujące w słowniku mają następujące formy gramatyczne:
 - a. zaimki rzeczowne, rzeczowniki - w mianowniku liczby pojedynczej
 - b. przymiotniki i zaimki przymiotne - w mianowniku, liczby pojedynczej rodzaju męskiego
 - c. czasowniki – w bezokoliczniku.
2. W słowniku – ze względu na częstotliwość użycia w polszczyźnie potocznej – występują niekiedy zdrobniałe formy rzeczowników. Nauczyciel powinien wówczas wprowadzić także formę podstawową.
3. Nazwy zawodów występują w rodzaju męskim. W miarę potrzeby nauczyciel winien wprowadzać elementy słowotwórstwa, tworząc żeńskie nazwy zawodów, np. *nauczyciel*, *nauczyciel-ka*.
4. Ze względu na funkcjonalność hasła zaczerpnięte ze *Słownika minimum języka polskiego* Zofii Kurzowej i Haliny Zgólkowej, Poznań 1992 zostały zestawione w słowniku wg kategorii gramatycznych.
5. W słowniku nie występują nazwy własne, poza: *Bóg*, *Polska*, *Polak*, *Polka*, *Mikołaj (święty)*, *Wigilia*.
6. Hasła zapisane w słowniku kursywą zostały wprowadzone do słownika przez nauczycieli polonijnych na zasadzie prawdopodobieństwa subiektywnego, w oparciu o ich doświadczenia w nauczaniu języka polskiego poza granicami Polski.
7. W rubryce **Inne** przy hasłach występują cyfry. Mają one następujące znaczenie:
 - (1) zaimek

- (2) przyimek
- (3) wykrzyknik
- (4) spójnik
- (5) partykuła

7.2. Lista hasel do słownika minimum dla uczniów w wieku 10 – 12 lat.
Początkowy etap nauczania języka polskiego poza granicami Polski

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
adres	bać się	bezpieczny	bardzo	a (4)
aktor	badać	biały	blisko	aby (4)
ambasada	bawić się	biedny	brzydko	albo (4)
aparat	bić	bliski	całkiem	ale (4)
apteka	biec	bogaty	chętnie	bez (2)
atom	biegać	brązowy	ciągle	bo (4)
autobus	boleć	brudny	ciemno	by (5)
<i>autor</i>	brać	brzydki	ciepło	chyba (5)
babcia	brakować	cały	codziennie	
<i>bajka</i>	budować	chemiczny	coraz	co (1)
<i>balwan</i>	być	chłodny	czasem	co (4)
<i>banan</i>	chcieć	chory	często	coś (1)
bar	chodzić	ciasny	czysto	cześć! (3)
<i>baranek</i>	chorować	cichy	daleko	czy (4)
<i>basen</i>	cieszyć się	ciekawy	dawno	czy (5)
<i>baśń</i>	czekać	ciemny	długo	czyj (1)
biblioteka	czesać	cienki	dobrze	dla (2)
<i>bieg</i>	częstować	ciepły	dosyć	dłaczego (1)
bilet	czuć się	ciężki	dość	dłatego (1)
biurko	czytać	czarny	drogo	do (2)
blok	dać	czzerwony	dużo	gdy (4)
bluzka	dbać	czysty	dzisiaj	gdyby (4)
błąd	dostać	daleki	dziś	gdzie (1)
<i>bocian</i>	dowiedzieć się	dawny	głośno	i (4)
boisko	dziękować	długi	grzecznie	ile(1)
Bóg	gotować	dobry	krótko	ja (1)
ból	grać	dorosły	lekko	jak (1)
<i>bramka</i>	<i>gryźć</i>	drobny	lepiej	jak (4)
brat	<i>gubić</i>	drogi	ładnie	jaki (1)
brzeg	interesować się	duży	łatwo	już (5)
brzuch	ić	dzisiejszy	mało	każdy (1)
budynek	jechać	dziwny	mniej	kiedy (1)
bułka	jeść	elektryczny	mocno	kiedyś (1)
burza	kazać	fajny	na pewno	kilka (1)
but	kąpać się	głęboki	nadal	kto (1)
butelka	<i>kleić</i>	głodny	nagle	ktoś (1)
cebula	kłócić się	gorący	najlepiej	który (1)
cecha	kochać	gruby	najpierw	lecz (4)
cena	kończyć	grzeczny	naprawdę	lub (4)
centrum	kopać	jasny	następnie	między (2)
centymetr	kosztować	kochany	natychmiast	może(5)
charakter	krzyczeć	koleżeński	nieraz	mój (1)
chleb	kupić	kolorowy	nigdy	my (1)

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przymyki
chłopak	kupować	krótki	od razu	na (2)
chłopiec	lecieć	kulturalny	około	nad (2)
chmura	leczyć	kwaśny	ostatnio	nasz (1)
chodnik	leżeć	lekki	pewnie	nic (1)
choinka	liczyć	leniwy	po prostu	nie (5)
choroba	lubić	lepszy	potem	niech (5)
chory	malować	lewy	późno	nikt (1)
chusteczka	martwić się	liczny	prawie	o (2)
chwila	mieć	lotniczy	prosto	o! (3)
ciało	mieszkać	<i>ludowy</i>	przyjemnie	obok (2)
ciastko	można	ładny	rano	och! (3)
ciocia	móc	łatwy	raz	oczywiście (5)
cisza	mówić	mały	razem	od (2)
córka	musieć	mądry	rzadko	oj! (3)
cukier	myć	męczący	spokojnie	około (2)
cukierek	myć się	męski	szybko	on (1)
cytryna	myśleć	miejski	teraz	ona (1)
czajnik	należać	miły	trochę	<i>one (1)</i>
czapka	namalować	młody	trudno	<i>oni (1)</i>
czas	napić się	mniejszy	wcale	<i>ono (1)</i>
czekolada	napisać	mocny	wcześniej	<i>oraz</i>
czerwiec	naprawić	modny	wczoraj	po (2)
człowiek	narysować	mokry	więcej	pod (2)
czoło	nauczyć się	największy	wolno	ponieważ (4)
czwartek	nazywać	narodowy	wtedy	przed (2)
czwórka	nazywać się	następny	wyraźnie	przez (2)
ćwiczenie	nieść	naturalny	wysoko	przy (2)
danie	nocować	niebezpieczny	zaraz	sam (1)
data	nosić	niebieski	zawsze	siebie (1)
decyzja	<i>nudzić się</i>	niegrzeczny	zbyt	się (1)
deko	obchodzić	niski	zimno	skąd (1)
deser	oddać	nowoczesny	znowu, znów	sobie (1)
deszcz	odejść	nowy	zwykle	spod (2)
dłoń	odezwać się	nudny	źle	stąd (1)
długopis	odkryć się	obecny		swój (1)
długość	odnieść	ogromny		ta (1)
dobranoc	odpoczywać	ostatni		tak (1)
doktor	odpowiadać	otwarty		tak (5)
dom	odpowiedzieć	państwowy		taki (1)
dół	odprowadzać	pełny		tam (1)
droga	odwiedzić	pewny		tamtę (1)
drzewo	ogłądać	piękny		ten (1)
drzwi	okazać się	podobny		też (5)
dworzec	opiekować się	podstawowy		to (1)
dwójka (dwójka)	opowiadać	polityczny		tu (1)
dwór	opowiedzieć	polski		tutaj (1)

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przymyki
dyrektor	otwierać	południowy		
<i>dyskoteka</i>	otworzyć	<i>pomarańczowy</i>		twój (1)
dyskusja	padać	pomidorowy		ty (1)
dywan	pakować	<i>popularny</i>		tyle (1)
dziadek	pamiętać	pospieszny		tylko (5)
dziadkowie	patrzeć	potrzebny		u (2)
dziecko	pić	poważny		w//we (2)
dzielnica	piec	północny		wasz (1)
dziennik	pisać	pracowity		według (2)
dzień	płacić	prawy		więc (4)
dziewczyna	plakać	prosty		wszystko (1)
dziewczynka	płynąć	przyjemny		wśród (2)
<i>dzwonek</i>	pływać	przyszły		wy (1)
dżem	począć	pusty		z//ze (2)
egzamin	podać	równy		za (2)
fabryka	podejść	różny		że (4)
film	podkreślić	rzadki		żeby (4)
<i>flaga</i>	podnieść	serdeczny		
<i>fortepian</i>	podobać się	silny		
fotel	podróżować	słaby		
fryzjer	pojechać	słodki		
gardło	pokazać	słony		
garnek	położyć	smaczny		
gazeta	pomagać	smutny		
gimnastyka	pomóc	spokojny		
głos	pomyśleć	sportowy		
głowa	popatrzeć	<i>srebrny</i>		
<i>godło</i>	postawić	stary		
godzina	poszukać	suchy		
gość	potrafić	sympatyczny		
góra	potrzebować	<i>szczęśliwy</i>		
gra	powiedzieć	szeroki		
grudzień	powinien	szkolny		
grupa	powstawać	szybki		
<i>gruszka</i>	powtórzyć	światowy		
grypa	poznać	świeży		
grzebień	pozwolić	tani		
herbata	pójść	techniczny		
historia	pracować	tłusty		
hotel	prać	trudny		
imieniny	prasować	ubiegły		
imię	prosić	<i>ulubiony</i>		
inżynier	próbować	uprzejmy		
jabłko	przebrać się	ważny		
jajko	przechodzić	wąski		
<i>jesień</i>	przedstawić	wczorajszy		

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
jeziro	przejść	wesoły		
język	przepraszać	wiejski		
jutro	przestać	wielki		
kalendarz	przetawić	większy		
kanapka	przeszkadzać	wolny		
<i>kapusta</i>	przewrócić się	wysoki		
kara	przygotować	zachodni		
kartka	przyjechać	zadowolony		
kasa	przyjść	zdrowy		
kaszel	przynieść	zielony		
katar	przypomnieć	zimny		
kawa	przywieźć	zimowy		
kawałek	pytać	<i>złoty</i>		
kawiarnia	robić	zły		
kąpiel	rosnąć	zmęczony		
kiogram	rozmawiać	znajomy		
kielbasa	rozpocząć	znany		
kierowca	rozumieć	zwykły		
kierownik	różnić się	żółty		
kieszka	ruszyć			
kilometr	ruszyć się			
kino	rysować			
kiosk	rzucić			
klasa	sadzić			
klucz	schować			
kłopot	siadać			
kołano	siedzieć			
kobieta	skakać			
koc	składać się			
kolacja	skończyć			
kolega	słodzić			
kolej	słuchać			
kolejka	słyszeć			
koleżanka	spać			
<i>kolęda</i>	spieszyć się			
kolor	spojrzeć			
kołdra	spotkać			
koło	spotkać się			
<i>komputer</i>	spróbować			
koncert	sprzątać			
konduktor	sprzedawać			
koniec	spytać			
konkurs	stać			
konsulat	stanąć			
kontakt	stracić			
koń	szukać			

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
koperta	śmiać się			
korytarz	śpiewać			
koszula	świecić			
koszyk	tańczyć			
kościół	tęsknić			
kot	trwać			
kotlet	trzeba			
kraj	trzymać			
kreda	tworzyć			
krewny	ubrać			
kropka	ubrać się			
krowa	uciec			
krzak	uciekać			
krzesło	uczyć			
książka	uczyć się			
księgarnia	udać się			
księżyc	układać			
kuchnia	umieć			
kura	umrzeć			
kurtka	usiąść			
kwiat	usłyszeć			
kwiecień	uśmiechnąć się			
lampa	uważać			
las	używać			
lato	wejść			
<i>legenda</i>	wiązać			
legitymacja	widzieć			
<i>lekarz</i>	wiedzieć			
lekcja	wierzyć			
<i>lew</i>	wieszać			
liceum	witać			
liczba	włożyć			
linia	woleć			
lipiec	wolno			
lis	wołać			
list	wracać			
listonosz	wrócić			
listopad	wsiadać			
liść	wstać			
litera	wstawać			
lodowisko	wybierać			
lodówka	wychodzić			
lody	<i>wycinać</i>			
lot	wydać			
lotnisko	wyglądać			
łód	wygrać			

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
ludzie	wyjechać.			
lustro	wyjmować			
luty	wyjść			
<i>łaka</i>	wykonać			
ławka	wynosić			
łazienka	wyobrazić			
łóżko	wypić			
łyżeczka	wysiadać			
łyżka	występować			
<i>łyżwy</i>	wziąć			
magnetofon	zabrać			
maj	zabraniać			
majtki	zachować się			
<i>małpa</i>	zaczynać			
mama	zająć			
mapa	załatwić			
marchewka	założyć			
marynarka	zamawiać			
marzec	zamknąć			
masło	zamykać			
matka	zapalać			
mąż	zapominać			
mebel	zapomnieć			
mechanik	zapraszać			
mecz	zapytać			
metal	zaśpiewać			
metr	zauważyć			
mężczyzna	zawierać			
mgła	zaznaczyć			
miasto	zbierać			
miejsce	zbudować			
miesiąc	zdawać			
mieszkanie	zdjąć			
mięso	zdożyć			
<i>Mikołaj</i>	zjeść			
miłość	złapać			
minuta	zmienić się			
mleko	znać			
młodzież	znaleźć			
moda	zobaczyć			
morze	zostać			
most	zostawić			
motor	zrobić			
mróz	zrozumieć			
muzeum	zwiedzić			
muzyka	żyć			

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
mydło	życzyć			
nagroda				
<i>namiot</i>				
napój				
narodowość				
naród				
<i>narty</i>				
nauczyciel				
nauka				
nazwa				
nazwisko				
niebo				
niedziela				
<i>niedźwiedź</i>				
noc				
noga				
nos				
nożyczki				
nóż				
numer				
obiad				
obóz				
obraz				
obrazek				
obywatel				
obywatelstwo				
ocena				
odległość				
odpowiedź				
ogień				
ogłoszenie				
<i>ognisko</i>				
<i>ogórek</i>				
ogród				
ojciec				
ojczyzna				
okno				
oko				
okulary				
olówek				
<i>opłatek</i>				
<i>orzeł</i>				
osiedle				
osoba				
owoc				
paczka				

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
palec				
<i>palma</i>				
pan				
pani				
państwo				
papier				
para				
parasol				
park				
parking				
pas				
pasta				
paszport				
październik				
peron				
piątek				
piątka				
pielęgniarka				
pieniądz				
pies				
piętro				
piłka				
piosenka				
pióro				
<i>pisanka</i>				
pisarz				
plac				
plan				
<i>planeta</i>				
<i>plecak</i>				
plecy				
płaszcz				
pociąg				
początek				
poczekalnia				
poczta				
pocztówka				
podłoga				
podpis				
podręcznik				
podróż				
poduszka				
pogoda				
pogotowie				
pokój				
Polak				

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
policjant				
Polka				
Polska				
połowa				
południe				
pomidor				
pomoc				
pomysł				
poniedziałek				
popołudnie				
poprawa				
porządek				
postać				
powietrze				
<i>półka</i>				
północ				
praca				
pralka				
prasa				
prawda				
prąd				
prezent				
prezydent				
profesor				
program				
próba				
przedmiot				
przedpokój				
przedszkole				
przejsście				
przepis				
przerwa				
prześcieradło				
przewodnik				
przyjaciel				
przyjaciółka				
przyjaźń				
przykład				
przyroda				
przystanek				
ptak				
<i>pudelko</i>				
pytanie				
radio				
radość				
rajstopy				

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
raz				
recepta				
restauracja				
ręcznik				
ręka				
robotnik				
rodzeństwo				
rodzice				
rodzina				
rok				
rolnik				
roślina				
rower				
rozmowa				
róża				
ruch				
ryba				
<i>rycerz</i>				
rynek				
rysunek				
rzecz				
rzeka				
sad				
sałata				
samochód				
samolot				
sąsiad				
<i>scena</i>				
schody				
sekunda				
sen				
ser				
serce				
sierpień				
siostra				
skarpetka				
sklep				
skóra				
skrzynka				
<i>skrzypce</i>				
skrzyżowanie				
<i>słoń</i>				
słońce				
słownik				
słowo				
<i>smok</i>				

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
sobota				
sok				
<i>sowa</i>				
sól				
spacer				
spodnie				
spokój				
sport				
sposób				
spódnica				
sprzedawca				
stadion				
statek				
stolica				
stolik				
stołówka				
stopień				
stół				
strona				
styczeń				
sufit				
sukienka				
sweter				
syn				
szafa				
szatnia				
szczęście				
szczotka				
szklanka				
szkoła				
<i>szopka</i>				
szpital				
sztuka				
szyba				
szynka				
ściana				
śniadanie				
śnieg				
środa				
środek				
świat				
światło				
święto				
<i>święty</i>				
tablica				
taksówka				

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przymyki
talerz				
tata				
teatr				
teczka				
telefon				
telewizja				
telewizor				
temat				
temperatura				
toaleta				
torebka				
tramwaj				
trawa				
turysta				
twarz				
tydzień				
tytuł				
ubranie				
ucho				
uczeń				
uczucie				
ulica				
uroczystość				
urodziny				
urządzenie				
usta				
uśmiech				
uwaga				
wagon				
wakacje				
walizka				
walka				
warzywo				
<i>wąz</i>				
wejście				
wesele				
wiadomość				
wiatr				
<i>widelec</i>				
wieczór				
wiek				
wiersz				
wieś				
wieżowiec				
<i>Wigilia</i>				
<i>wilk</i>				

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
wiosna				
witamina				
wizyta				
włos				
wnuk				
woda				
wojsko				
wózek				
wrózka				
wrzesień				
wschód				
wtorek				
wujek				
wycieczka				
wyjście				
wynik				
wypoczynek				
wyraz				
wystawa				
wzór				
wzrok				
wzrost				
zabawa				
zabawka				
zabytek				
zachód				
zadanie				
zajęcie				
zamek				
zapach				
zaproszenie				
zawód				
ząb				
zdanie				
zdrowie				
zegar				
zero				
zeszyt				
ziemia				
ziemniak				
zima				
złość				
złoty				
znaczek				
znak				

Rzeczowniki nazwy ludzi, zwierząt, roślin, rzeczy	Czasowniki nazwy czynności i stanów	Przymiotniki określenia cech	Przysłówki określenia czasu, miejsca, sposobu	Inne zaimki, spójniki, wykrzykniki, partykuły, przyimki
zupa				
zwierzę				
<i>zwyczaj</i>				
żołądek				
żołnierz				
żona				
życie				
<i>życzenie</i>				

7.3. Lista liczebników głównych i porządkowych, które zostały wyłączone z układu alfabetycznego haseł słownika

Liczebnik główny

1 jeden, jedna, jedno
2 dwa, dwie, dwaj
3 trzy, trzej
4 cztery, cztery
5 pięć, pięciu
6 sześć, sześciu
7 siedem, siedmiu
8 osiem, ośmiu
9 dziewięć, dziewięciu
10 dziesięć, dziesięciu
11 jedenaście, jedenastu
12 dwanaście, dwunastu
13 trzynaście, trzynastu
14 czternasty, czternastu
15 piętnaście, piętnastu
16 szesnaście, szesnastu
17 siedemnaście, siedemnastu
18 osiemnaście, osiemnastu
19 dziewiętnaście, dziewiętnastu
20 dwadzieścia, dwudziestu
30 trzydzieści, trzydziestu
40 czterdzieści, czterdziestu
50 pięćdziesiąt, pięćdziesięciu
60 sześćdziesiąt, sześćdziesięciu
70 siedemdziesiąt, siedemdziesięciu
80 osiemdziesiąt, osiemdziesięciu
90 dziewięćdziesiąt, dziewięćdziesięciu
100 sto, stu,

Liczebnik ułamkowy - pół

Liczebnik porządkowy

pierwszy
drugi
trzeci
czwarty
piąty
szósty
siódmy
ósmy
dziewiąty
dziesiąty
jedenasty
dwunasty
trzynasty
czternasty
piętnasty
szesnasty
siedemnasty
osiemnasty
dziewiętnasty
dwudziesty

8 Literatura wykorzystana

1. Bańko M., Wykłady z polskiej fleksji, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005
2. Bartnicka B., Sinielnikoff R., *Słownik podstawowy języka polskiego dla cudzoziemców*, Wydawnictwo PAKT, Kielce 1999
3. Kita M., Polański E. *Słownik tematyczny języka polskiego*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2002
4. Komorowska H., *Metodyka nauczania języków obcych*, WSiP Warszawa 1997
5. Kurzowa Z., *Ilustrowany słownik podstawowy języka polskiego*, Kraków 1999
6. Kurzowa Z., Zgólkowa H., *Słownik minimum języka polskiego*, SAWW Poznań 1992
7. Lista haseł do Słownika minimum współczesnej polszczyzny (I poziom nauczania) [w:] *Język polski jako obcy. Programy nauczania na tle badań współczesnej polszczyzny*, pod red. W. Miodunki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 1992
8. Miodunka W., Program gramatyczno-syntaktyczny w nauczaniu języka polskiego jako obcego. [w: *Język polski jako obcy. Programy nauczania na tle badań współczesnej polszczyzny* Zbiór materiałów opracowanych przez Komisję Ekspertów Ministerstwa Edukacji Narodowej, UJ Kraków 1992
9. Nagórko A., *Zarys gramatyki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006
10. Standardy wymagań dla poszczególnych certyfikatowych poziomów zaawansowania znajomości języka polskiego jako obcego
11. Zgólkowa H., Bułczyńska K., *Słownictwo dzieci w wieku przedszkolnym. Listy frekwencyjne*. UAM, Poznań 1987

9. Słownik niektórych pojęć i terminów związanych z planowaniem zajęć dydaktycznych

Cele programu – to, czego nauczyciel chce nauczyć. Cele decydują o treściach kształcenia, metodach i formach pracy, przestrzeni edukacyjnej, materiałach dydaktycznych, środkach technicznych.

Wymagania programowe – to, czego uczeń ma się nauczyć wg programu

Wymagania edukacyjne – to, czego uczeń ma się nauczyć na konkretnych zajęciach edukacyjnych.

Osiągnięcia uczniów – to, czego rzeczywiście nauczył się każdy uczeń w zakresie zaplanowanych wymagań.

Zadanie – podstawowa jednostka organizacyjna zajęć; zorganizowane działanie prowadzącego zajęcia i uczniów wokół określonej informacji.

Rodzaje zadań – ze względu na cel zadania można sklasyfikować w następujący sposób:

- zadanie powtórkowe – zadanie, które wymaga od ucznia przypomnienia sobie określonej informacji, najczęściej ma strukturę ‘pytanie – odpowiedź’
- zadanie dodające – zadania, za pomocą którego nauczyciel wprowadza nowe dla uczestników informacje
- zadanie doskonalące – to zestaw zadań powtórkowych dotyczących określonej treści programowej (informacji), użyty w celu ćwiczenia biegłości posługiwania się tą informacją przez uczniów
- zadanie problemowe – zadanie, w którym uczniowie korzystając z posiadanych informacji rozwiązują postawiony im problem
- zadanie sprawdzające – jest specyficzny typ zadania powtórkowego, za pomocą którego sprawdzany jest poziom osiągnięć uczestników w zakresie postawionych wymagań programowych

Formy pracy

- Praca frontalna – nauczyciel jednocześnie pracuje z wszystkimi uczniami
- Praca indywidualna – każdy uczeń pracuje samodzielnie nad takim samym zadaniem
- Praca grupowa – uczniowie wykonują zadanie w grupach
- Praca zindywidualizowana – uczniowie pracują nad tymi samymi celami tylko w inny sposób

Opracowanie słownika: Małgorzata Jadczyk – Nowacka

Program powstał pod kierunkiem:

Ewy Darwicz

Barbary Gajewskiej

Małgorzaty Małycki

dr Joanny Wójtowicz